

FIȘA DISCIPLINEI

Dialectologie ucraineană / Istoria limbii ucrainene

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Facultatea de Litere
1.3. Departamentul	Limbi și literaturi slave
1.4. Domeniul de studii	Limbă și literatură
1.5. Ciclu de studii	Nivel licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura ucraineană / Licențiat în filologie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Dialectologie ucraineană / Istoria limbii ucrainene – Curs opțional de limbă și literatură 8: pachetul – LLX6109) (în limbile ucraineană și română)				Codul disciplinei	LLU6126 (1)	
2.2. Titularul activităților de curs				Conf. univ. dr. Ioan HERBIL				
2.3. Titularul activităților de seminar / curs practic				Lector univ. dr. Cristina SILAGHI				
2.4. Anul de studiu	III	2.5. Semestrul	6	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Opt.

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar / curs practic	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	24	3.6 seminar / curs practic	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					24
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					51
Pregătire seminare/ cursuri practice / laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					24
Tutoriat (consiliere profesională)					–
Examinări					2
Alte activități					7
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				156	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Promovarea disciplinei este condiționată de promovarea seminarului
4.2. de competențe	Cunoștințe fundamentale de fonetică, morfologie, sintaxă, lexicologie

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată cu tablă; fotocopii, laptop
5.2. de desfășurare a seminarului/ cursului practic	Sala de curs dotată cu tablă, laptop, fotocopii, cărți Prezența la seminar este obligatorie în proporție de 75 %

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/ esențiale	<ul style="list-style-type: none"> C1 Utilizarea adecvată a conceptelor în studiul lingvisticii generale, al teoriei literaturii și al literaturii universale și comparate. C2 Comunicarea eficientă, scrisă și orală, în limba română și în limba ucraineană. C3 Descrierea sistemului fonetic, lexical și gramatical al limbii ucrainene și utilizarea acestuia în producerea și traducerea de texte și în interacțiunea verbală. C5 Descrierea sistemului fonetic, lexical și gramatical al limbii moderne B și utilizarea acestuia în producerea și traducerea de texte și în interacțiunea verbală.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbi și literaturi în deplină concordanță cu etica profesională. CT2. Relaționarea în echipă; comunicarea interpersonală și asumarea de roluri specifice. CT3 Organizarea unui proiect individual de formare continuă; îndeplinirea obiectivelor de formare prin activități de informare, prin proiecte în echipă și prin participarea la programe instituționale de dezvoltare personală și profesională.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> Familiarizarea studenților cu conceptele specifice dialectologiei și istoriei limbii prin însușirea noțiunilor proprii acestor discipline. Conștientizarea importanței disciplinelor studiate și a legăturii acestora cu alte discipline ale lingvisticii. Însușirea celor mai importante cunoștințe teoretice și practice în domeniul dialectologiei și al istoriei limbii ucrainene.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> Cursul urmărește dobândirea și însușirea principalelor cunoștințe teoretice și practice legate de dialectologia ucraineană; însușirea de către studenți a noțiunilor „limba ucraineană comună” „limba ucraineană standard” și „dialectele limbii ucrainene”; prezentarea graiurilor ucrainene vorbite pe teritoriul României. Dobândirea principalelor cunoștințe legate de limba protoucraineană, ucraineană veche și baza limbii ucrainene; fonetica și gramatica istorică a limbii ucrainene; istoria limbii ucrainene literare etc. Însușirea tehnicilor specifice în adunarea și interpretarea materialului dialectal. Aprofundarea și aplicarea cunoștințelor din dialectologia și istoria limbii ucrainene în alte compartimente ale limbii.

8. Conținuturi

8.1 Cursurile teoretice	Metode de predare	Observații
1. Obiectul și însemnătatea dialectologiei. Varietățile teritoriale ale limbii. Stadiul cercetării dialectelor limbii ucrainene	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	

2. Clasificarea actuală a graiurilor limbii ucrainene: Grupa dialectală nordică (dialectul nordic)	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
3. Grupa dialectală sud-vestică (dialectul sud-vestic)	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
4. Grupa dialectală sud-estică (dialectul sud-estic)	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
5. Clasificarea graiurilor ucrainene de pe teritoriul României	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
6. Trăsăturile fonetice, morfologice, sintactice și lexicale ale graiurilor ucrainene din România	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
7. Obiectul, scopul, și însemnătatea cursului de istorie a limbii ucrainene. Limbile slave de est și raportarea lor la alte limbi slave. Originea limbii ucrainene	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
8. Sursele de studiere a istoriei limbii ucrainene. Trăsăturile viitoarei limbi ucrainene din monumentele Rusiei Kievene	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
9. Limba ucraineană: periodizarea istorică și raportarea ei la alte limbi slave de est. Sistemul fonetic al limbii protoucrainene (sec. IX – prima jumătate a sec. XI)	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
10. Caracteristicile fonetice ale limbii protoucrainene înainte de apariția monumentelor scrise (până la mijlocul sec. XI). Transformările fonetice din limba ucraineană veche, în perioada apariției monumentelor scrise (prima jumătate a sec. XI – sec. XIII)	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
11. Morfologia istorică: substantiv, pronume, adjectiv, numeral, verb și adverb. Cuvintele ajutoare	Prelegerea, demonstrația, exemplificarea, dialogul, exercițiile, analiza	
12. Colocviu		
Bibliografie: • БЕЗВЕНКО, С.П.. <i>Українська діалектологія</i> . – Київ, 1980; • ЖИЛКО, Ф.Т.. <i>Нариси з діалектології української мови</i> . – Київ, 1966; • МОСКАЛЕНКО, А.А.. <i>Історична фонетика давньоруської і української мови</i> . – Odesa, 1962; • ПАВЛЮК, М., РОБЧУК, І., <i>Українські говори Румунії</i> , Едмонтон – Львів – Нью-Йорк – Торонто, 2003; • BERNSTEIN, S.B., <i>Gramatica comparată a limbilor slave</i> , București, 1965; • HERBIL, Ioan, <i>Caracteristici fonetice și morfologice ale graiurilor ucrainene din România</i> , în „Dacoromania”, serie nouă, IX-X, 2004-2005, Cluj-Napoca, p. 75-143; • HERBIL, Ioan, <i>Studii de dialectologie și toponimie ucraineană din România</i> , Editura Casa Cărții de Știință, RCR Editorial, Cluj-Napoca, București, 2018; • OROS, Marius I., <i>Gramatica istorică a limbii ruse</i> , Cluj-Napoca, 1998; • PAVLIUC, Nicolae, <i>Curs de gramatică istorică a limbii ucrainene</i> , București, 1964; • ROBCIUC, Ion, <i>Смьдїї і смаммі</i> , București, 1999.		
8.2 Seminarele	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv. Obiectul cursului. Distincția dintre gramatică istorică / gramatică descriptivă / gramatică comparativă	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
2. Istoria limbii ucrainene – periodizare. Apariția scrisului la slavii răsăriteni. Originea	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	

limbii ucrainene. Rusia Kieveană. Formarea limbii ruse vechi		
3. Limba ucraineană – înrudire și individualitate. Denumirea „limbă ucraineană”	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
4. Surse ale studierii limbii ucrainene. Monumentele scrise ale limbii ruse vechi și ale limbii ucrainene vechi	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
5. Trăsături ale viitoarei limbi ucrainene în izvoarele Rusiei Kievene. Transformări fonetice din limba ucraineană veche în perioada apariției monumentelor scrise (prima jumătate a sec. XI – XIII)	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
6. Înrudirea limbilor slave. Limbile slave de est și relațiile lor cu alte limbi slave	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
7. Elemente de dialectologie ucraineană. Clasificarea dialectelor limbii ucrainene. Dialectul de nord – particularități fonetice, morfologice, lexicale	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
8. Dialectul sud-vestic - particularități fonetice, morfologice, lexicale. Graiurile ucrainene de pe teritoriul României	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
9. Dialectul sud-estic – particularități fonetice, morfologice, lexicale	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
10. Elemente de fonetică istorică	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
11. Exemple din declinarea substantivelor, pronumelor, ajectivelor și numeralelor. Exemple de conjugare a verbelor	Demonstrația, conversația, explicația, exemplificarea, exercițiul	
12. Colocviu		
Bibliografie: <ul style="list-style-type: none"> • РУСАНІВСЬКИЙ, В.М. <i>Історія української літературної мови</i>. – Київ, 2002; • BODZEI J., <i>Interferențe lingvistice româno-ucrainene în Maramureș</i>, rezumatul tezei de doctorat, București, 1979; • MAZILU, D.H., <i>Curs de istorie a limbii ucrainene (Introducere în fonetică)</i>, București, 1983; • PAVLIUC, N., ROBCIUC, I., <i>Очерк фонологических систем украинских говоров в Румынии</i>, în „Revue roumaine de linguistique”, nr. 6, București, 1965, C. 595- 617; • VRABIE, EMIL, <i>Influența limbii române asupra limbii ucrainene</i>, în „Romanoslavica”, XIV, București, 1967, p. 109-199; • ***<i>Історія української мови: Хрестоматія, Упорядники С.Я. Єрмоленко, А. К. Мойсієнко</i>. – Київ, 1996; • ***<i>Сучасна українська мова</i>, за ред. О.Д. Пономарева – 2-ге вид., перероб. – Київ, 2001; • ***<i>Сучасна українська мова</i>, за ред. О.Д. Пономарева – 2-ге вид., перероб. – Київ, 2001; • ***<i>Українські закарпатські говірки: Тексти, Упор. та перед. О. Ф. Миголенець, О. Д. Пискач</i>. – Ужгород, 2004. 		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

<ul style="list-style-type: none"> • Conținutul disciplinei este în concordanță cu materia care se predă în alte centre universitare din țară și din străinătate, ca de exemplu: Universitatea din București; Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava; Universitatea Națională „Taras H. Șevcenko” din Kiev (Ucraina); Universitatea „Iurii Fedkovyci” din Cernăuți (Ucraina); Universitatea Jagiellonă (Polonia); LM Universität München (Germania); Universitatea din Viena (Austria). • În conformitate cu standardele ARACIS, departamentul are o colaborare continuă cu reprezentanții mediului socio-economic și profesional, mai ales cu: 1. Inspectoratul Școlar Județean Maramureș; 2. Uniunea Ucrainenilor din România, Redacțiile periodice; 3. Radio România Internațional – Secția Ucraineană; 4. Accenture Industrial Software Solutions S.A. Cluj; 5. Poliția de Frontieră.
--

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Cursurile teoretice	• Corectitudine în însușirea cunoștințelor din domeniul dialectologiei și al istoriei limbii ucrainene.	Examen scris	50 % din notă
	• Cunoașterea și aplicarea conceptelor și a fenomenelor dezbătute la cursul teoretic.	Realizarea temelor pe parcursul semestrului	
	• Gradul de asimilare a limbajului de specialitate, a termenilor.		
	• Înțelegerea importanței disciplinei studiate și a legăturii acesteia cu alte discipline de specialitate.		
10.5 Seminarele	• Aplicarea în practică a cunoștințelor teoretice prezentate și dezbătute la cursul teoretic.	Examen scris	50 % (din notă)
	• Însușirea cunoștințelor legate de dialectologia și istoria limbii ucrainene.	Realizarea temelor pe parcursul semestrului	
	• Capacitatea de a putea realiza anchete dialectale.		
	• Capacitatea de a aplica în practică noțiunile teoretice din domeniul dialectologiei.		
	• Aspecte de atitudine: conștiinciozitate, studiul individual și în grup.		
10.6 Standard minim de performanță			
Cursurile și seminarele			
<ul style="list-style-type: none">• - însușirea cunoștințelor de bază privind dialectologia și istoria limbii ucrainene• - utilizarea corectă a noțiunilor teoretice și practice din dialectologia și istoria limbii ucrainene și aplicarea acestora în învățarea limbii ucrainene literare• - identificarea trăsăturilor fonetice, morfologice, sintactice și lexicale ale graiurilor limbii ucrainene• - interpretarea textelor dialectale• - cunoașterea graiurilor ucrainene de pe teritoriul României			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABES-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABES-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABES-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
<https://lett.ubbcluj.ro>

Data completării:
13.01.2025

Numele și semnătura titularului de curs
Conf. univ. dr. Ioan HERBIL

Numele și semnătura titularului de seminar
Lector univ. dr. Cristina SILAGHI

Data avizării în Departament:
27.01.2025

Numele și semnătura directorului de departament
Conf. univ. dr. Ioan HERBIL

Data avizării în Decanat
Numele și semnătura decanului